

RADOVI

ZAVIČAJNOG MUZEJA – VISOKO

Zavičajni
muzej
Visoko

RADOVI ZAVIČAJNOG MUZEJA – VISOKO

Izdavač

JU Zavičajni muzej – Visoko

Glavna i odgovorna urednica

Đenana Ganić, prof.

Urednički savjet

doc. dr. Mehmed Kardaš, Mubera Pulo, dipl. orijent., Habiba Efendira-Čehić,
prof., Tarik Silajdžić, MA

Redakcija

prof. dr. Ibrahim Krzović (Filozofski fakultet, Sarajevo), dr. Aladin Husić (Orientalni institut, Sarajevo), prof. dr. Adnan Kaljanac (Filozofski fakultet, Sarajevo), doc. dr. Aiša Softić (Filozofski fakultet, Sarajevo), prof. dr. Esad Delibašić (Filozofski fakultet, Zenica), dr. Ramiza Smajić (Institut za historiju, Sarajevo), doc. dr. Haris Dervišević (Filozofski fakultet, Sarajevo), doc. dr. Amra Šaćić Beća (Filozofski fakultet, Sarajevo), dr. Enes Dedić (Institut za historiju, Sarajevo)

Međunarodna redakcija

doc. dr. Iva Kaić (Filozofski fakultet, Zagreb), dr. Angelina Raičković Savić (Arheološki institut, Beograd), dr. Slaviša Perić (Arheološki institut, Beograd)

Sekretar redakcije

Tarik Silajdžić, MA

ISSN 2712-1879 (print)

ISSN 2744-1377 (online)

<https://zavicajnimuzej.com/izdavackadjelatnost/>

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA.....	5
---------------------	---

ČLANCI

Adnan Kaljanac i Jesenko Hadžihasanović: Rezultati arheoloških istraživanja na lokalitetu Kundruci kod Visokog (prethodno saopštenje)	9
Tarik Silajdžić: Svibe – prilozi istraživanju rimske antike na području centralne Bosne.....	72
Đenana Ganić: Ubikacija, evidentiranje i rekognosciranje stećaka na području općine Visoko s procjenom stanja oštećenja / očuvanosti – III faza.....	109
Mustafa Uzunalić: Keramičke lule iz Zavičajnog muzeja u Visokom.....	124
Habiba Efendira-Čehić i Dženana Arnautović: Kolekcije fotografija, dopisnih karti i razglednica iz Fototeke Zavičajnog muzeja Visoko – Prilog proučavanju porodice Vojnović iz Visokog.....	139
Haris Dervišević: U ozračju ruhanijetskih harfova: kaligrafija šejha hafiza Zilke Žolje.....	180
Esad Delibašić: Odgovor na krizu muzeja: <i>nova muzeologija</i> i ekomuzej	194
Mubera Pulo: Orijentalna zbirka Zavičajnog muzeja u Visokom – Katalog dokumenata na arapskom jeziku	211

PRIKAZI

Srđan Rudiћ, <i>Bosanska vlastela u XV веку, Просопографска студија</i> , Историјски институт Београд, Посебна издања, књ. 75, Универзитет у Бањој Луци, Центар за напредне средњовековне студије, Едиција Фронтистерион, књ. 2, Београд – Бања Лука, 2021, str. 330.	247
Hana Younis, <i>Biti kadija u kršćanskom carstvu. Rad i osoblje šerijatskih sudova u Bosni i Hercegovini 1878.–1914.</i> , Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju, Sarajevo, 2021, str. 439.	252
<i>Visoko i okolina kroz historiju II: Osmanski period</i> , Grupa autora, Zavičajni muzej, Visoko, 2021, str. 360.	261
Amila Kasumović, <i>Zatočene: Žene u zatvorskom sustavu Bosne i Hercegovine 1878–1914</i> , Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2021, str. 165.	267
Lidija Klepo i Jasmina Drugović, <i>Gradska biblioteka Visoko 1946–2016</i> , Visoko, 2021, str. 149.	272
Izložba <i>Priča o čovjeku: Omer Pobrić (1945–2010)</i>	275
Pregled najvažnijih aktivnosti Zavičajnog muzeja u Visokom za period 2020–2022. god.	278
Podaci o autorima	283

Lidija Klepo i Jasmina Drugović, *Gradska biblioteka Visoko 1946–2016*, Visoko, 2021, str. 149.

Monografski prikaz postojanja i rada biblioteke u Visokom, od njenog osnivanja do 2016. god., autorica Lidije Klepo i Jasmine Drugović, dugogodišnjih uposlenica Biblioteke, koji je ugledao svjetlo dana 2021. god., djelo je itekako vrijedno pažnje. Stavljajući u širi kontekst postojanje i dugogodišnji uspješan rad Biblioteke, autorice su istovremeno predstavile razvoj pisane riječi kroz vrijeme, čime je knjiga umnogome dobila na značaju.

Kako autorice u uvodnom dijelu navode, iako se u naslovu naglašava vremenski okvir od sedam decenija djelovanja Biblioteke, primarni cilj nastanka monografije je prije svega namjera da bude “trajno svjedočanstvo o Biblioteci i njenim bibliotekarima, sa željom da sačuvamo od zaborava dugi period od 70 godina kroz koji je ova biblioteka prolazila i odamo dužno priznanje ljudima koji su je pratili na njenom razvojnem putu”.

Prvo poglavlje knjige autorice su naslovile “Od glinene pločice do digitalne knjige” osvrćući se na značaj i ulogu te razvoj biblioteka općenito kroz dugu historiju ljudskog postojanja. Autorice su znalački napravile poveznicu između “prosvjetnog, naučnog, kulturnog i društvenog ambijenta jedne zemlje” i stanja biblioteka koje su “pokretači progresa i napretka”, kao i pokazatelji “kulturnog i civilizacijskog napretka” jedne zemlje. Govoreći o modernim trendovima i postojanju elektronskih medija, pomno biranim riječima, one konstatuju da, iako korištenje “digitalne knjige i virtuelne biblioteke” sve više uzima maha, klasična biblioteka s knjigama koje nudi na svojim policama zauzima veoma značajno mjesto i u savremenom društvu, idući ukorak s vremenom i nastalim promjenama, sa zadatkom da ponudi na jednom mjestu mogućnost da čitaoci izaberu medij koji žele.

U drugom poglavlju koje nosi naslov “Kratak historijat bibliotekarstva na području Visokog” čitalac se može upoznati s pisanom

rijeći na području Visokog, počev od srednjovjekovnog perioda, u kojem je Visoko jedan od najznačajnijih centara države Bosne s nekoliko lokaliteta u kojim su izdavane vladarske povelje i pisma, preko osman-skog perioda – perioda s velikom ekspanzijom prepisivačke djelatnosti posebno u vjerskim institucijama, perioda austrougarske uprave koji karakteriše osnivanje čitaonica / biblioteka zajedno s osnivanjem velikog broja kulturno-prosvjetnih društava, škola i ustanova javnog karaktera, perioda tokom i poslije Prvog svjetskog rata, te između dva svjetska rata, kada se obnavlja i nastavlja rad biblioteka i čitaonica građanskog, nacionalno-konfesionalnog, privatnog i drugog tipa, i konačno perioda nakon oslobođenja 1945. god., kada je razvoj bibliotekarstva i javnih biblioteka “doživio svoj procvat” i kada se osniva Narodna biblioteka u Visokom koja kontinuirano radi, razvija se i opstaje sve do danas, mijenjajući lokacije, prostor, naziv i pravni status. O tome kakve su se promjene dešavale od osnivanja Narodne biblioteke 1946. do 2000. god. čitalac se detaljno upoznaje u poglavlju “Narodna biblioteka Visoko”.

Od 2000. god. Biblioteka se osamostaljuje i mijenja naziv u JU Gradska biblioteka Visoko, što je i naslov poglavlja koje govori o radu Biblioteke od 2000. do 2016. godine. U ovom periodu dešavaju se značajne pozitivne promjene koje utiču na poboljšanje djelatnosti: Biblioteka postaje samostalna ustanova, povećava se knjižni fond, broj stručnih radnika i čitalaca, osavremenjuju se tehnički uslovi rada, pridružuje se članstvu u jedinstveni bibliografsko-informacijski sistem s uzajamnom katalogizacijom COBISS.BH i Kooperativni onlajn bibliografski sistem i servis Bosne i Hercegovine, stručni radnici se educiraju za rad u novom sistemu COBISS2 i biblioteka konačno dugoročno rješava pitanje adekvatnog smještaja useljavanjem u novi savremeno opremljeni prostor u Kulturnom centru Altindaž – Visoko.

U narednom poglavlju predstavljena su “Odjeljenja i zbirke Biblioteke” – četiri odjeljenja biblioteke i referalna zbirka s čitaonicom, s posebno izdvojenim poglavljem “Zavičajna zbirka” u čijem sastavu je “Ratni arhiv” s izuzetno vrijednim dokumentarnim materijalom iz perioda agresije na državu Bosnu i Hercegovinu u periodu 1992–1995. god., oformljen 2007. godine.

O tome kako se od prvog profesionalnog bibliotekara zaposlenog 1953. god. broj stručnog osoblja povećavao, ko je sve radio i ko su danas uposlenice biblioteke, može se pročitati u poglavlju “Osoblje

Biblioteke”, nakon kojeg slijedi poglavlje na temu “Čitaoci Biblioteke” s diskretno navedenim imenima nekih od čitalaca koji su ostali zapamćeni kao veliki poštovaoci i ljubitelji knjige.

Uz obilje Fotografija dokumentarne vrijednosti, u poglavlju pod naslovom “Kulturni sadržaji”, predstavljene su izložbe knjiga te književne večeri i promocije knjiga u organizaciji biblioteke, koja je pored bibliotečke djelatnosti imala vrlo bogate aktivnosti na polju organizacije kulturnih zbivanja u Visokom.

Zanimljiv i koristan pregled fondova drugih biblioteka u sastavu javnih ustanova, vjerskih zajednica i privatnih biblioteka u Visokom tema je poglavlja “Bibliotekarstvo na području Visokog danas”.

Poslije navođenja korištene literature i izvora, na samom kraju knjizi su pridodate i recenzije Lejle Kodrić Zaimović i Bebe E. Rašidović.

Čitajući poglavlja knjige čitalac se ne može oteti utisku s koliko mnogo ljubavi i pažnje je odabrana i napisana svaka rečenica, koliko emocija, truda i istraživačkog entuzijazma je uloženo da bi se sklopile sve kockice mozaika i nastala ova vrijedna monografija. Knjiga je obogaćena brižljivo probranim izrekama poznatih ličnosti na početku svakog poglavlja, kao i mnoštvom različitih Fotografija, od kojih mnoge imaju dokumentarno-historijsku vrijednost, te faksimilima dokumenata značajnih za osnivanje i rad biblioteke.

Biblioteka u Visokom, s tradicijom postojanja i rada od više od 70 godina, predstavljena perom njenih dugogodišnjih uposlenica, u knjizi *Gradska biblioteka Visoko 1946–2016*, zasigurno će obogatiti biblioteke ljubitelja lijepe riječi, istraživača kulturne historije i baštine zavičaja te stručne i šire javnosti, a posebno mjesto svakako će zauzeti u Zavičajnoj zbirci same Biblioteke kao trajno svjedočanstvo o višedecenijskom postojanju i radu ove za grad Visoko respektabilne ustanove.

Mubera Pulo